

Compra pública irresponsable:

L'Ajuntament de Barcelona contracta a Alstom en plena investigació a Israel per genocidi contra el poble palestí

ODHE

NOVACT
Noviolència
Nonviolence
اللاعنف

suds Internacionalisme
Solidaritat
Feminismes

Compra pública irresponsable: L'Ajuntament de Barcelona contracta a Alstom en plena investigació a Israel per genocidi contra el poble palestí

El 31 de gener de 2024, quatre dies després que la Cort Internacional de Justícia de l'ONU adoptés Mesures Provisionals contra l'Estat d'Israel davant del risc de genocidi i en plena operació militar d'Israel sobre Gaza que ja havia assassinat a més de 30.000 persones palestines, incloent-hi a 15.000 infants, l'Ajuntament de Barcelona va assignar sense concurs públic un contracte a la multinacional francesa Alstom, vinculat al sistema TRAM de transports de la ciutat. Alstom és una de les multinacionals inclosa a la llista de Nacions Unides d'empreses que operen als assentaments il·legals d'Israel i, per tant, aquesta contractació és una greu irregularitat. L'Ajuntament de Barcelona incompleix les seves pròpies resolucions i compromisos en matèria de compra pública socialment responsable en contractar una empresa que viola el dret internacional dels drets humans i el dret internacional humanitari.

Alstom reforça l'ocupació d'Israel sobre el poble palestí

Alstom és una destacada empresa multinacional francesa fundada el 1928 que s'especialitza en la indústria del transport ferroviari. Alstom ofereix una àmplia gamma de productes que inclouen trens d'alta velocitat, metres, monorails, tramvies i autobusos elèctrics. A més, l'empresa proporciona serveis integrals que comprenen el manteniment, la modernització, la infraestructura i les solucions de mobilitat digital. Amb operacions a més de 70 països, Alstom té una forta presència en mercats clau com Europa, Amèrica del Nord, Àsia-Pacífic i Orient Mitjà. Compta amb una plantilla de 75.000 treballadors (2023) i uns beneficis anuals de 15.500 milions d'euros (any fiscal 2022/2023).¹ Henri Poupart-Lafarge és el CEO de l'empresa i entre els seus principals accionistes en destaca Caisse de Dépôt et Placement del Quebec (CDPQ) (17,5%); Bpifrance Investments SAS (Govern francès 5%), Bouygues Group (3,1%), BlackRock Inc. (3%) i The Vanguard Group (2%).²

L'empresa sosté que té alts estàndards ètics i de govern corporatiu, entre els quals destaca el Codi d'Ètic d'Alstom,³ publicat per primera vegada el 2001 i actualitzat regularment, que guia les accions de tots els empleats per assegurar integritat i transparència en totes les operacions. Alstom és part dels principis de les Nacions Unides Global Compact des del 2008.⁴

Activitats econòmiques d'Alstom al Territori Ocupat Palestí i Israel:

¹ Informació corporativa de l'empresa: <https://www.alstom.com/>

² Veure: <https://www.marketscreener.com/quote/stock/ALSTOM-4607/company/>

³ https://www.alstom.com/sites/alstom.com/files/2020/06/05/Alstom_CodeofEthics_2020_EN.pdf

⁴ Informe Alstom a UN Global Compact: <https://unglobalcompact.org/what-is-gc/participants/523-Alstom>

Fa prop de 20 anys que Alstom va iniciar les seves activitats a Israel i al Territori Ocupat Palestí, una presència que al llarg dels anys s'ha materialitzat de diferents maneres. L'any 2005 el Ministeri de Transport Israelità i l'Ajuntament de Jerusalem van concedir al consorci CityPass format per Ashtrom (27,5%), Polar Investments (17,5%), Harel Insurance Investments and Financial Services (20%), Alstom (20%), Veolia (Connex Transportation) (5%) i Israel Infrastructure Fund (10%) un projecte per al disseny, construcció, operació i manteniment del Jerusalem Light Rail (JLR) durant 30 anys.⁵

L'any 2013, Alstom va vendre la seva participació a CityPass (20%), però va mantenir el 100% de les accions de Citadis Israel, l'empresa encarregada del manteniment d'equips durant els pròxims 23 anys. Alstom també va conservar una participació del 80% en la part d'EPC (Enginyeria, Procura i Construcció) de la concessió que gestiona amb CityPass.^{6 7 8}

L'any 2020 Alstom va anunciar que adquiriria l'empresa canadenca **Bombardier Transportation**. Tres anys abans, Bombardier va signar un acord per proporcionar 54 cotxes de doble pis per a la **línia d'alta velocitat entre Jerusalem i Tel Aviv**.⁹ Alstom ha continuat proveint vagons i serveis d'enginyeria i manteniment del sistema ferroviari d'Israel Railways a través de Bombardier i Citadis Israel Ltd. entre el 2023¹⁰ i el 2024.¹¹

L'any 2020 **Alstom va ser inclosa en la llista d'empreses publicada per l'Oficina de l'Alt Comissionat de les Nacions Unides per als Drets Humans (OHCHR) actives als assentaments il·legals d'Israel**, en Territori Ocupat Palestí, incloent Jerusalem Est i els Alts del Golan Sirians.¹² Aquesta Base de Dades va incorporar 112 empreses, i la seva publicació (promoguda per la resolució 31/36 del 2016) es va realitzar amb 4 anys de retard després d'intensos processos de negociació i pressions polítiques. Arran d'això, el 2021, el fons de pensions més gran noruega, KLP, va anunciar la desinversió a Alstom per la seva inclusió a la Base de Dades d'empreses amb activitats econòmiques.¹³

La Base de Dades de NNUU es va actualitzar a l'any 2023. L'empresa Alstom -que abans figurava com a matriu de Citadis Israel Ltd.- es conserva en aquest llistat precisament com a matriu de

⁵ Veure: <https://www.railway-technology.com/projects/jerusalem/>

⁶ https://www.fidh.org/IMG/pdf/report_israeli_settlements_in_east_jerusalem.pdf

⁷ Veure: <https://www.fidh.org/en/issues/business-human-rights-environment/israel-palestine-french-company-withdraws-from-jerusalem-light-rail>

⁸ Who Profits (2022). Desenvolupament en l'expansió de la JLR network: el J-Net project. Disponible a: <https://www.whoprofits.org/publications/report/161?developments-in-the-expansion-of-the-jlr-network-the-j-net-project>

⁹ Veure: <https://www.railway-technology.com/features/jerusalem-tel-aviv-historic-high-speed-railway/>

¹⁰ Informació corporativa: <https://www.alstom.com/press-releases-news/2024/1/double-deck-coaches-contract-israel-railways>

¹¹ Informació corporativa: <https://www.alstom.com/press-releases-news/2024/5/alstom-signs-contract-light-rail-system-between-haifa-and-nazareth-northern-israel>

¹² UN rights office issues report on business activities related to settlements in the Occupied Palestinian Territory <https://www.ohchr.org/en/press-releases/2020/02/un-rights-office-issues-report-business-activities-related-settlements>

¹³ Informació corporativa: <https://www.klp.no/en/press-room/why-klp-is-excluding-16-companies-following-un-report>

Bombardier Transportation Israel Ltd.¹⁴ Aquesta actualització, que va reduir a 97 empreses el llistat, és considerada totalment insuficient,¹⁵ ja que es va limitar a una revisió de l'estatus de les 112 empreses inicialment llistades, i no va incorporar noves empreses, algunes com MAGAL o CAF amb vincles clars amb projectes i inversions en el Territori Ocupat Palestí. La Base de Dades de NN.UU. és avui una eina amb moltes limitacions i sotmesa a múltiples pressions per part de Israel i altres governs per eximir-se de les obligacions internacionals de prevenir vulneracions de DDHH per part d'empreses sota la seva jurisdicció.

Per últim cal destacar la participació d'Alstom en el **projecte d'energia solar Ashalim Thermo-Solar Plot B, localitzat a la Palestina històrica de la Naqab** (actual sud d'Israel). En aquesta regió, Israel ha també desenvolupat una política de confiscació de terres i destrucció de infraestructures de població palestina beduïna, i forçant el seu desplaçament a poblacions reconegudes per l'Estat que funcionen com reserves on concentren i controlen aquestes poblacions.¹⁶

La granja solar va començar la seva construcció el 2015 a través empresa Megali Solar Power Ltd, però la propietat de projecte recau al consorci de Noy Fund (49,9%), principal promotora del projecte, BrightSource (25,05%) i Alstom (25,05%).¹⁷ L'empresa francesa Alstom s'encarregarà de la construcció, subministrament, explotació i manteniment de la central durant 25 anys, mentre que la nord-americana Bright Source s'encarregarà del disseny i la construcció de la torre elèctrica. El projecte està finançat pel BEI, Bank Hapoalim Menora, Harel, entre d'altres.¹⁸ Alstom manté des de fa temps vincles amb grans entitats financeres espanyoles. Des del 2003, BBVA té actius de risc a Alstom i el 2021 va signar una línia d'avalos verds per valor de 400 milions d'euros amb l'empresa.¹⁹ A partir del 2022 també Caixabank facilita una línia de finançament amb altres entitats financeres de 12.700 milions d'euros a Alstom.²⁰

Alstom ha participat i està en la construcció i està involucrat en el funcionament del Tren Lleuger de Jerusalem (Jerusalem Light Rail):

L'objectiu del Jerusalem Light Rail (JLR) és desenvolupar una **infraestructura de transport públic per connectar la part occidental de Jerusalem amb assentaments il·legals israelians**

¹⁴ Naciones Unidas (2023). OHCHR update of database of all business enterprises involved in the activities detailed in paragraph 96 of the report of the independent international fact - finding mission to investigate the implications of the Israeli settlements on the civil, political, economic, social and cultural rights of the Palestinian people throughout the Occupied Palestinian Territory, including East Jerusalem. Disponible a: <https://www.ohchr.org/sites/default/files/documents/hrbodies/hrcouncil/sessions-regular/session31/database-hrc3136/23-06-30-Update-israeli-settlement-opt-database-hrc3136.pdf>

¹⁵ <https://www.odhe.cat/es/la-base-de-datos-de-naciones-unidas-de-empresas-complices-con-los-asedamientos/>

¹⁶ Per més informació veure: <https://www.amnesty.org/en/latest/news/2023/07/israel-opt-500-palestinians-facing-forcible- eviction-displacement-and-segregation/>

¹⁷ Informació corporativa: <https://www.alstom.com/es/press-releases-news/2014/7/alstom-participa-en-la-construccion-de-la-mayor-planta-termosolar-de-israel>

¹⁸ Government of Israel (2019). Infrastructure for Growth.

¹⁹ Veure: <https://www.bbva.com/es/sostenibilidad/bbva-apoya-al-lider-de-transporte-frances-alstom-en-su-primera-linea-de-avales-verde/>

²⁰ Veure: https://www.caixabank.com/comunicacion/noticia/caixabank-participa-en-la-linea-de-garantias-sindicada-sostenible-de-12-700-millones-de-euros-de-alstom_ca.html?id=43804

a Jerusalem Est i Cisjordània (Territori Ocupat Palestí), com Pisgat Ze'ev, Neve laakov, French Hill, Modi'in Illit, Ma'aleh Adumim and Ramat Eshkol.²¹ El desenvolupament es va estructurar en la construcció de diferents línies. La primera va ser la coneguda Línia Roja, la seva construcció va començar el 2006 i va entrar en operacions el 2011.²² A continuació es van construir les línies Blava i Verda amb una capacitat de transport d'un quart de milió de passatgers per dia.²³ Aquest sistema ferroviari, incloent línies i estacions, travessa el Territori Ocupat Palestí, implicant confiscació de terres i destrucció d'infraestructures palestines. Es calcula que 86.000 metres quadrats de terres palestines van ser confiscades només als barris palestins de Jerusalem Est.²⁴ Aquest projecte suposa una alteració permanent de l'Estatut internacional de Jerusalem, implica l'annexió de territori palestí a Israel i contribueix a la viabilitat i el desenvolupament dels assentaments il·legals en una violació clara del dret internacional humanitari.²⁵ La infraestructura ferroviària s'articula amb un complex sistema de carreteres, murs i checkpoints que creen i expandeixen el sistema d'apartheid del poble palestí. Aquest sistema d'apartheid contra el poble palestí ha estat denunciat i acreditat per diverses organitzacions internacionals com Human Rights Watch, Amnistia Internacional, Al Haq i B'TSelem, així com per la Resolució 399/XIV aprovada al Parlament de Catalunya el juny del 2022.²⁶

Alstom està involucrat de forma directa en la construcció i funcionament del projecte del Tren Lleuger de Jerusalem.²⁷ Aquest projecte és contrari al dret internacional humanitari, ja que consolida el control d'Israel sobre terra palestina ocupada, incloent-hi Jerusalem Est, i connecta els assentaments il·legals israelians²⁸ dins del Territori Ocupat Palestí. La connexió dels assentaments facilita la transferència per part d'Israel de la seva pròpia població civil als territoris que ocupa. Com ha reiterat Nacions Unides, aquestes transferències constitueixen un crim de guerra que pot implicar la responsabilitat penal individual dels implicats.²⁹

L'Ajuntament de Barcelona incompleix els seus propis compromisos amb la contractació pública socialment responsable

Cronologia de compromisos de l'Ajuntament

²¹ Stop the Wall Campaign "Alstom: Building the Infrastructure of the Occupation". Briefing. Disponible a: https://bdsmovement.net/sites/default/files/alstom_briefing_final.pdf

²² Who Profits (2017). *Tracking Annexation: The Jerusalem Light Rails and the Israeli Occupation*. Flash Report. Disponible a: https://www.whoprofits.org/writable/uploads/old/uploads/2018/06/old/tracking_annexation_-_the_jerusalem_light_rail_and_the_israeli_occupation.pdf

²³ Idem

²⁴ Idem

²⁵ Veure: <https://www.alhaq.org/advocacy/7299.html>

²⁶ Resolució 399/XIV del Parlament de Catalunya, sobre la situació a Palestina. <https://www.parlament.cat/getdocie/13005721>

²⁷ Developments in the Expansion of the JLR Network: The J-Net Project <https://www.whoprofits.org/publications/report/161>

²⁸ Tots els assentaments israelians al Territori Ocupat Palestí són il·legals segons la Quarta Convenció de Ginebra de 1949 i l'Estatut de Roma de 1998. El 2016 el Consell de Seguretat l'ONU va aprovar una resolució de condemna dels assentaments israelians als territoris ocupats.

²⁹ A/HRC/55/72: Israeli settlements in the Occupied Palestinian Territory, including East Jerusalem, and in the occupied Syrian Golan - Report of the United Nations High Commissioner for Human Rights <https://www.ohchr.org/en/documents/reports/ahrc5572-israeli-settlements-occupied-palestinian-territory-including-east>

En el 50è aniversari de l'ocupació israeliana, l'abril del 2017, l'Ajuntament de Barcelona va aprovar una moció on es comprometia a "a evitar que l'Ajuntament de Barcelona tingui qualsevol tipus de complicitat amb aquesta ocupació, violació de drets humans i espoli de recursos".³⁰ La mateixa deia que l'Ajuntament es comprometia a "explorar vies per poder aplicar el principi d'extraterritorialitat, a través de mecanismes de contractació i compra pública que introdueixin criteris de responsabilitat internacional i compromís amb els Drets Humans", i "emplaçar a la Generalitat a impulsar amb les federacions de municipis de Catalunya una taula intergovernamental per a estudiar mesures -com criteris de compra pública i clàusules específiques en els plecs de contractació- perquè les empreses respectin els drets humans".³¹

L'any 2017 l'Ajuntament de Barcelona adoptava la Guia per a la protecció i la promoció dels drets humans en la contractació pública que dona eines a les institucions per a no contractar a empreses que vulneren els drets humans.³² A més en aquest any el Consistori aprova el Decret S1/D/2017-1271 de contractació pública sostenible, on es proposa, entre altres mesures, l'aprovació anual de un Pla de contractació pública sostenible que expressarà els objectius que el conjunt de l'organització municipal haurà d'assolir al llarg de l'any vigent.³³

Al 2019, l'Ajuntament va promoure l'elaboració de un "Estudi de la contractació pública de l'Ajuntament de Barcelona, una anàlisi de responsabilitat extraterritorial, vulneració dels drets humans i del medi ambient al Sud Global".³⁴ Una de les recomanacions d'aquesta avaluació va ser la "creació d'un organisme complementari de recerca, suport i formació. L'organisme buscava identificar les convencions i resolucions principals de drets humans que haurien de ser considerades en tot procés de contractació i adaptar les instruccions tècniques i les Guies de contractació al respecte". El document esmenta específicament "les diferents convencions sobre la situació dels Territoris Ocupats de Palestina (TOP): la Resolució 2334 del Consell de Seguretat de les Nacions Unides sobre la violació al dret internacional que suposen els assentaments il·legals; l'opinió consultiva del Tribunal de la Haia de 2004 sobre la construcció il·legal del mur als TOP i la violació a la Convenció IV de Ginebra i; així com la Resolució 31/36 de 2016 del Consell de Drets Humans de Nacions Unides en què es determina l'ocupació il·legal sobre territoris palestins, Jerusalem Oriental i el Golan Sirià, i en què s'anomena les empreses a respectar els drets humans i el dret internacional humanitari. Totes aquestes declaracions i convencions referides serien la base d'un Codi de Conducta de l'Organisme".

Adicionalment, l'Ajuntament de Barcelona -en resposta a preguntes del Consell de Cooperació- ha expressat que també a l'any 2019, el Consistori va introduir en el sistema de contractació del Grup municipal una declaració responsable complementària al Document

³⁰ <https://ajuntament.barcelona.cat/premsa/2017/04/19/lajuntament-de-barcelona-demana-que-es-respectin-els-drets-humans-a-palestina/>

³¹ https://es.slideshare.net/Barcelona_cat/proposta-de-resoluci-en-defensa-del-dret-internacional-humanitari-i-dels-drets-humans-del-poble-palest

³² https://media-edg.barcelona.cat/wp-content/uploads/2017/11/27100727/GUIA_993_WEB_CAT.pdf

³³ https://ajuntament.barcelona.cat/contractaciopublica/sites/default/files/decret_dalcaldia_s1d2017-1271_de_24_dabril_de_contractacio_0.pdf

³⁴

https://ajuntament.barcelona.cat/relacionsinternacionalsicooperacio/sites/default/files/2019_estudio_contratacion_publica_aj_bcn_esp_para_web_0.pdf

Europeu Únic de Contractació (DEUC) anomenada “Declaració responsable relativa al compliment dels Drets Humans i la dignitat humana” i orientada a desplegar la diligència deguda de l’Ajuntament.³⁵

El 24 de novembre de 2023 l’Ajuntament de Barcelona va aprovar una declaració institucional al Ple del Consell municipal on suspenia relacions institucionals amb el Govern d’Israel fins que no hi hagi un alto el foc definitiu a la franja de Gaza i es compleixin les resolucions de NN.UU. En aquesta declaració es va incloure el compromís d’implementar una clàusula d’obligació contractual de caràcter essencial en tots els contractes públics municipals per garantir que no se realitzin operacions financeres, inversions, compres, contractacions i altres activitats econòmiques contràries al Dret Internacional dels Drets Humans i el Dret Internacional Humanitari.³⁶

Paral·lelament i des de 2020, el Consell de Cooperació de l’Ajuntament va aprovar múltiples resolucions demanant al Consistori l’aplicació de la diligència deguda en la contractació pública “incorporant la base de dades de les Nacions Unides on figuren empreses que operen en els assentaments il·legals israelians com a criteri, i que apliqui de manera estricta la clàusula administrativa Declaració Responsable no Contravenció Drets Humans”.³⁷

Una contractació “a dit” i sense clàusules de compliment dels Drets Humans:

El 31 de gener de 2024, en plena operació militar i amb investigacions internacionals obertes per part de la Cort Internacional de Justícia de l’ONU i la Cort Penal Internacional (en aquest darrer cas per possibles crims de genocidi, crims contra la humanitat i crims de guerra) i quan Israel ja havia assassinat a més de 30.000 persones palestines, incloent a 15.000 infants, l’Ajuntament de Barcelona, a través de Barcelona d’Infraestructures Municipals SA (BIMSA), va firmar un contracte per valor de 18.041,00 € i de dos mesos de duració amb l’empresa Alstom vinculat al sistema TRAM de transports de la ciutat.³⁸

Amb aquesta contractació l’Ajuntament de Barcelona no només està contractant una empresa que viola el dret internacional dels drets humans i el dret internacional humanitari, sinó que realitza una contractació irregular que també incompleix les seves pròpies resolucions i compromisos en matèria de compra pública.

Aquest fet és especialment greu, ja que Alstom apareix a les dues publicacions de la Base de Dades de Nacions Unides (2020 i 2023). Per tant, és un cas de clar incompliment de la declaració responsable de drets humans i dignitat humana que se suposa l’Ajuntament implementa des del 2019, i la qual ha estat reforçada a través de la declaració institucional de novembre de 2023;

³⁵ <https://licitacions.bcn.cat/licitacion/documento?numExpediente=001/22002061&idDoc=R0849836>

³⁶ <https://ajuntament.barcelona.cat/premsa/wp-content/uploads/2023/11/CM231124-3.2-Text-transaccionat-BnC.pdf>

³⁷

https://ajuntament.barcelona.cat/relacionsinternacionalscooperacio/sites/default/files/resolucio_cisjordania_aprovada_ple.pdf

³⁸ <https://contractaciopublica.cat/ca/detall-publicacio/84b0ba11-a5c5-4cfd-a035-b3dc8f21f780/300065735>

així com una violació del dret internacional i dret internacional humanitari d'obligat compliment tant per l'Ajuntament de Barcelona com d'Alstom.

La modalitat de contractació utilitzada va ser un “procediment negociat sense publicitat” és a dir una contractació directa. La contractació és acompanyada d'un informe jurídic on es justifica que només Alstom té la tecnologia que es compra, obviant qualsevol referència al degut compliment del dret internacional i l'obligada presentació de la documentació legal preceptiva, incloent, com es dirà, la declaració responsable abans esmentada (que clarament incompleix l'empresa multinacional Alstom). Aquesta exclusivitat és causada per l'adjudicació prèvia de l'Autoritat del Transport Metropolità (ATM) en les licitacions de les obres i subministraments a un sistema exclusiu de l'empresa Alstom (coneguda com a APS), per realitzar el projecte de connexió del Trambaix i del Trambesòs amb un sistema sense catenària, d'acord amb una petició de l'Ajuntament de Barcelona.

Als plecs de contractació d'accés públic, no s'identifica que l'Ajuntament de Barcelona hagi inclòs en el Plec de clàusules Administratives Particulars corresponent a la contractació la clàusula de “Declaració responsable relativa al compliment dels Drets Humans i la dignitat humana”. I és que, el mateix Ajuntament, en resposta a les peticions del Consell Municipal de Cooperació Internacional de desembre de 2023 va assegurar la implementació de aquesta declaració responsable, si bé també va reconeix que “Tot i així actualment NO s'està fent la comprovació ni el seguiment d'aquesta declaració responsable, i no se n'ha derivat cap responsabilitat a nivell jurídic”.

Així mateix, destaquem que dins del Pla d'Objectius de Contractació Pública Sostenible pel 2023, s'identifica com objectiu l'elaboració d'anàlisis de riscos de vulneració de drets laborals, socials i ambientals pel que fa a la cadena de valor dels productes inclosos en contractes que puguin tenir impactes directes a nivell internacional en països tercers, amb la fita de realitzar durant el 2023 dues proves pilot de com integrar mesures per prevenir riscos de vulneracions de drets a la cadena de subministrament exterior amb BIMSA i IMHAB.³⁹ BIMSA ha sigut l'entitat municipal que ha efectuat aquesta contractació a inicis de 2024, posant de manifest el incompliment d'aquest objectiu.

Per últim, el descobriment d'aquesta informació ens ha portat a identificar que actualment existeix un contracte en vigor (per ampliació del termini d'execució del contracte fins al 31/08/2024) entre Alstom i l'ATM,⁴⁰ que inicialment va ser licitat per BIMSA.⁴¹ A la fase d'adjudicació, el contracte (de més de 15 milions d'euros) va ser traspassat i signat per l'AMT.⁴²

³⁹

https://ajuntament.barcelona.cat/contractaciopublica/sites/default/files/pla_dobjectius_de_contractacio_publica_sostenible_2023.pdf

⁴⁰ <https://contractaciopublica.cat/ca/detall-publicacio/b552cb16-a5c9-7239-7cd6-e5d754a86b24/300097815>

⁴¹ <https://contractaciopublica.cat/ca/detall-publicacio/025387aa-b46c-60ba-5b38-3196565085d9/103618089>

⁴² L'anunci de la contractació per part de l'ATM inclou la següent descripció: *Es tracta d'una contractació conjunta en què l'òrgan de contractació és BIMSA, en virtut de l'acord assolit al Conveni de Col·laboració*

Aquesta pràctica suposa el traspàs d'un contracte que incompliria les normatives de l'Ajuntament (per la necessitat d'implementar la Declaració Responsable relativa al compliment dels drets humans i la dignitat humana per contractes amb regulació harmonitzada) a una empresa pública amb una normativa inexistente pel que fa a la diligència deguda d'empreses que operen en territoris ocupats. Així doncs, denunciem que mentre a la pàgina de transparència de les contractacions públiques de Catalunya⁴³ aquest contracte apareix signat entre ALSTOM i l'ATM⁴⁴, al Diari Públic de la UE si figura com a entitat contractant, a més de l'ATM, BIMSA, i per tant l'Ajuntament de Barcelona.⁴⁵

Complicitat amb l'ocupació d'Israel a Territori Ocupat Palestí

Contractar una empresa que està llistada en la base de dades de les Nacions Unides d'empreses que operen en territoris palestins ocupats és irregular per diverses raons:

1. **Reconeixement de l'ocupació:** Al contractar amb aquesta empresa, l'Ajuntament de Barcelona és percebut com a contribuent a la normalització de l'ocupació israeliana a territori palestí ja que l'operació d'aquestes empreses en aquestes àrees implica el suport indirecte a les polítiques d'ocupació.
2. **Vulneració del dret internacional:** El territori ocupat palestí és considerat com a territori sota ocupació segons el dret internacional i el dret internacional humanitari. Contractar empreses que operen en aquests territoris sense considerar aquestes consideracions és una violació d'aquests principis i normativa de ius cogens d'obligat compliment (en la que l'estat espanyol n'és Estat Part i d'obligat compliment per les institucions públiques, àdhuc l'Ajuntament de Barcelona, com a estructura pública de l'Estat).
3. **Complicitat en vulneracions de drets humans:** Si les empreses que operen en territori ocupat estan implicades en activitats que contribueixen a vulneracions de drets humans, com ara el suport a la construcció de colònies o infraestructures que faciliten l'ocupació, com és el cas d'Alstom, contractar aquestes empreses és una complicitat en aquestes violacions de responsabilitat internacional.

Contractar empreses llistades en la base de dades de les Nacions Unides d'empreses que operen en Territori Ocupat Palestí, té implicacions ètiques, legals i representa una violació dels drets humans i dret internacional humanitari.

entre l'Ajuntament de Barcelona i l'ATM per a dur a terme procediments de contractació conjunta de conformitat amb el previst a l'article 31.3 de la Llei 9/2017, de 8 de novembre, de Contractes del Sector Públic, per a l'execució de les obres i posterior explotació de la xarxa tramviària unificada. Expedient licitat per BIMSA: exp. núm. 245.2022.001. <https://contractaciopublica.cat/ca/detall-publicacio/b552cb16-a5c9-7239-7cd6-e5d754a86b24/103390466>

⁴³ <https://contractaciopublica.cat/>

⁴⁴ <https://contractaciopublica.cat/portal-api/descarrega-document-antic/104124499/187a88f3e073f31bb552cd579a895fd7>

⁴⁵ <https://ted.europa.eu/es/notice/-/detail/353076-2022>

L'Ajuntament de Barcelona pot incórrer en complicitats en crims internacionals de competència de la Cort Internacional de Justícia i el Tribunal Penal Internacional i en les investigacions i casos oberts per aquests tribunals internacionals per possibles crims de genocidi, crims contra la humanitat i crims de guerra, entre d'altres.

Sota la Convenció per a la Prevenció i Sanció del Genocidi de 1948, de la qual l'Estat espanyol n'és part firmant, els tercers estats, les administracions públiques que en formen part i les empreses tenen obligació de prevenir i castigar el genocidi. Basant-se en les resolucions de la Cort Internacional de Justícia (CIJ)⁴⁶, que està investigant a l'Estat d'Israel pel crim de genocidi, els Estats tercers han de garantir que les seves relacions econòmiques amb Israel i les activitats de les corporacions domiciliades en els seus territoris no violen el seu deure de prevenir i no ser còmplices del genocidi.

Un informe acabat de publicar d'Al-Haq Europe i SOMO – the Centre for Research on Multinational Corporations conclou que els Estats d'origen de les empreses han de col·laborar amb aquestes per identificar i prevenir el risc que les seves activitats estiguin vinculades a actes de genocidi a Gaza i que els Estats d'origen haurien de negar l'accés al suport públic i serveis a les empreses implicades en greus abusos dels drets humans.⁴⁷

En la línia d'informar a les empreses de les seves obligacions legals el passat 8 de maig de 2024, el ministre de Drets Socials, Consum i Agenda 2030, Pablo Bustinduy, va enviar una carta a empreses espanyoles amb activitat a Israel en la qual les insta a adoptar les actuacions necessàries per a evitar que les seves activitats contribueixin a les vulneracions de drets humans en els territoris palestins ocupats.⁴⁸

Peticions i recomanacions:

En aquest sentit, en el marc de les irregularitats abans detallades, sol·licitem a l'Ajuntament de Barcelona que:

- Expliqui per què l'Ajuntament de Barcelona no ha obligat a Alstom a firmar la Declaració Responsable relativa al compliment dels drets humans i la dignitat humana que afirma és vigent des de 2019.
- Obligui a totes les empreses que contracta a firmar la Declaració Responsable relativa al compliment dels drets humans i la dignitat humana, i per tant, que tota contractació de l'Ajuntament incorpori el compromís de no treballar en territori ocupat i no vulnerar

⁴⁶ Veure Application of the Convention on the Prevention and Punishment of the Crime of Genocide in the Gaza Strip (South Africa v. Israel), <https://www.icj-cij.org/case/192>, així com les mesures provisionals adoptades per la Cort CIJ en dates 26 de gener de 2024, 28 de març de 2024 i 24 Maig de de 2024.

⁴⁷ <https://law4palestine.org/new-publication-highlights-obligations-of-third-states-and-corporations-in-preventing-genocide-in-gaza/>

⁴⁸ <https://www.mdsocialesa2030.gob.es/comunicacion/noticias/derechos-sociales/20240508-empresas-espanolas-genocidio-palestina.htm>

els drets humans. Així mateix, que exigeixi el compliment d'aquesta clàusula per part de les entitats públiques de què forma part, com és el cas de l'ATM.

- Examinei els acords, els plans de cooperació i totes les altres formes de comerç i diplomàcia amb Israel per detectar aquelles que contribueixin directament o indirecta a la comissió dels crims de genocidi, contra la humanitat i crims de guerra, mitigant els impactes sobre els drets humans i, quan això no sigui possible, posar fi a les activitats i al finançament que facilita la comissió d'aquests greus crims internacionals.
- Desenvolupi més eines eficients per assegurar que no es contractin empreses que vulneren els drets humans del poble palestí.
- Resolgui i comuniqui formalment a tots els efectes legals la rescissió immediata del contracte referit amb l'empresa ALSTOM així com de tots els contractes amb empreses com Alstom, que estan a la Base de Dades de les Nacions Unides (i confirmi per escrit a qui subscriu aquest escrit la realització i l'efectivitat de la rescissió d'aquests contractes).
- Doni suport a la Creació del Centre Català d'Empreses i Drets Humans i a una transposició més restrictiva per les empreses de la Directiva Europea diligència deguda de les empreses en matèria de sostenibilitat.